

Beszélgetés Fesztbaum Bélával

A léggömb elrepül című előadás kapcsán

Április óta szerepel a Vígszínház repertoárján *A léggömb elrepül* című előadás, mely Kosztolányi Dezső néhány művéből készült. Szerkesztette, rendezte, előadja: Fesztbaum Béla.

– *Melyik született meg először: az önálló est létrehozásának gondolata vagy az, hogy Kosztolányi Dezsővel szeretnél foglalkozni?*

– Egyszerre jött. A középiskolámban, a szentesi Horváth Mihály Gimnáziumban rendeztek egy felolvasó estet 2005 nyarán, az útonlevés témakörében. Egy kedves tanárunk, Poszler György válogatott a régi diákok számára szövegeket. Szerepelt benne pl. Verne Gyula, Kerouac, Cervantes egy-egy műve. Én egy Kosztolányi-novellát kaptam az *Esti Kornél*-ciklusból azzal az utasítással, hogy ne a fizikai útonlevéssel foglalkozzam, hanem a magamat fölfedező utazásra gondoljak. Jól sikerült a novella-

felolvasás Szentesen, a közönség és én is nagyon szerettem. Ez az egy novella rántott bele az egész életműbe. Azt éreztem, hogy foglalkoznom kell az íróval, van dolgunk egymással. Három éve történt. Attól kezdve jelentős olvasásba kezdtem, hogy amennyire lehet, megismerjem Kosztolányit. Mindent elolvastam tőle: az összes versét, regényeit, novelláit, újságcikkeit, a publicisztikáját, színházi kritikáit és az útleírásait. Nem szűnt az a vágy bennem, hogy létrehozzak ebből valamit, és azt az élményt, amit a szerzőtől az olvasás során kaptam, megosszam a közönséggel. Tavaly, évad elején jelentettem be itt a Vígszínházban, hogy meg szeretném csinálni. Nehéz ügy volt, mire ebből előadás formálódott, de hál' Istennek sikerült.

– *Meg szeretted volna mutatni, hogy a karakterszerepek eljátszása mellett többre is képes vagy?*

– Igen, nyilvánvalóan. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem, de nem munkált bennem keserűség. Nem éreztem azt, hogy nekem mindenképpen meg kell mutatnom magam, mert nem ismerik a művészetemet. Sokan valóban ebből az irányból nyúlnak hozzá, mert úgy érzik, nem teljeseznek ki más típusú színházi munkáikban. Természetesen meg akartam mutatni, hogy „nézzétek meg, ilyet is tudok”, de az anyag nem engedi, hogy keserű legyen az ember az előadásban. Igaz, az estben és az egész Kosztolányi életműben ott bujkál a halál-motívum, de ugyanennyire vagy talán még erősebben a játékoság, a derű és az életszeretet is. Úgy gondolom, ehhez az anyaghoz keserűségből vagy dacból nem lehet hozzányúlni. Nem a mellőzöttség-érzés vezérelt. Nagy kihívást jelentett, mert magamnak nem szerkesztettem

ekkorát, nem rendeztem ilyesmit.

– *A szövegeket te válogattad?*

– Igen, és én rendeztem őket sorrendbe, én voltam a dramaturg is. Deres Pétert azért tüntettem fel, mert az utolsó szakaszban Marton László igazgató azt mondta, hogy legyen mellettem egy dramaturg. Tartottunk konzultációt, volt egy-két szövegcsere, de inkább a megvalósításban adott jó tanácsokat. Nemes Takách Katának elküldtem én magam egy skicces rajzot a színpadképről, ő pedig tehetségesen formába öntötte a vázlatos elképzelést. Jelen pillanatban az van a színpadon, amit én szerettem volna: a szövegben, színészetben, hangban, fényben és zenében. Nem volt könnyű, de azt hiszem sikerült.

– *Egyedül próbáltál?*

– Sokáig egyedül, majd segítségemre jött Kabai Márta ügyelő. Az utolsó szűk két hétben látott el praktikus ötletekkel, rendezőasszisztensként működött közre. Nagyon sok bátorítást és gyakorlati segítséget kaptam a világosítóktól, kellékesektől, hangosítóktól. Kicsit ők is magukénak érezték

és érzik a produkciót. Művészi felügyelete nem volt a próbafolyamatnak. Az utolsó napon, mielőtt bemutattam volna a nézőknek, bejött az igazgató és a fődramaturg (Radnóti Zsuzsa). Tőlük is kaptam egy-két tanácsot, de rám bízta, hogy megcsinálom-e. Marton László egészen kiválóan tud külső szemmel ránézni egy előadásra, és a produkció koordinátarendszerén belül érdemben hozzászólni.

– *Kollégáid hogy fogadták az esetet?*

– Ahhoz képest, hogy nem volt hivatalos bemutató, elég sokan látták az előadást a színházon belül. Hogy miként fogadták, annak a legékesebb bizonyítéka az, hogy tavaly a társulat titkos szavazással nekem ítélte az Ajtay Andor-díjat. Erre nagyon büszke vagyok. Jó érzés az, mikor az ember munkáját a kollégái elismerik.

– *Úgy vettem észre, hogy fiatalok, középkorúak és idősebbek is ülnek a nézőtéren. A középiskolások talán nem csupán kötelező jelleggel jönnek el.*

– Reméljük, igen. Az egyik előadásomat megvette két gimnáziumi osztály. A tanárnőjük látta tavasszal a darabot, és úgy gondolta, megmutatja nekik. Köszönöm neki. Eljöttek, nehezen lehetett őket feltörni, vinni, de ez érthető, mert egy 16-17 éves embernek nem feltétlenül ez a ritmusa, nekem sem volt az annak idején. Emiatt egyáltalán nem keseredtem el, nem voltam dühös rájuk. Csöndben ültek, kevésszer reagáltak, de a végén szépen megtapsolták.

– *Előadás után biztosan hazavitték, beszéltek róla.*

– Valószínű, hogy utána máshogy mentek haza. Általában vegyes a közönség, és jól fogadják. November végén volt a hatodik előadás. Sétál, ameddig sétál. Boldog vagyok, hogy megszülethetett, hozott egy szép díjat is. Mindig nagy öröm, mikor azt látom, hogy erre havonta egyszer vagy kétszer összegyűlik 70-80 ember. Szeretném, ha minél többen tudnának arról, hogy ez egy választható produkció a Vígszínház kínálatában. Hál' Istennek eddig nem volt vele

baj. Azt hiszem nyugodt lélekkel fogadom majd azt a pillanatot, mikor kiderül, hogy ennyi volt, elfogyott rá a néző. Bízom benne, hogy ez nem most lesz, van benne még pár előadás. Amit szerettem volna vele, azt már elértem.

Gál Bereniké

magyar – színháztörténet

IV. évfolyam

Fotók:

<http://www.port.hu> – Timkó Éva

<http://szinhaz.hu/fesztbaum> – Szilágyi Lóránd